

Rae valla Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) objektiks on strateegiline planeerimisdokument (üldplaneering), mis koostatakse Rae vallas paikneva Jüri aleviku ning sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade kohta.

2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 p. 2 alusel toimub strateegilise planeerimisdokumendi koostamise käigus üldplaneeringu korral KSH ilma selle vajadust põhjendamata. Rae valla Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud Rae Vallavalitsuse 21.03.2006.a korraldusega nr 324 (lisatud).

Rae vallas paikneva Jüri aleviku ning sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu eesmärk (vastavalt lähteülesandele) on: määrata Jüri aleviku ja selle naaberlade arengu põhisuunad ja tingimused, koostada majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste ning keskkonnale avaldavate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste määramine.

KSH eesmärk on:

- hinnangu andmine keskkonnaeesmärkide valimisele arvestades keskkonnakaalu Jüri aleviku ning sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu dokumentide koostamisel ning kehtestamisel.

KSH viiakse läbi alljärgnevate põhimõtete järgi:

- KSH käigus määratletakse, kirjeldatakse ja hinnatakse kavandatava tegevuse ja selle võimalike alternatiivsete lahenduste võimalikku mõju keskkonnale, hinnatakse nende mõjude ulatust ja olulisust, analüüsitakse negatiivsete mõjude vältimise või leevendamise võimalusi ja tehakse ettepanekud sobivamate alternatiivide valikuks;
- KSH käigus järgitakse Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi asjassepuutuvat seadusandlust.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine lõpetatakse enne planeerimisdokumendi õigusaktiga kehtestamist.

3. Hindamismetoodika kirjeldus

KSH läbiviimine ja avalikustamine toimub vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses* ja *Haldusmenetluse seaduses* sätestatud nõuetele.

KSH protsessis kasutatakse nii subjektiivset kogemuslikku (KSH ekspertgrupi arvamus) kui objektiivset hindamist (uuringute, modelleerimiste jms tulemused). Kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt mõõdetavad mõjud integreeritakse ühisesse mõjuhinnangusse.

Keskkonnamõju hindamisel analüüsitakse mõjuala keskkonnataluvust, mille juures võetakse arvesse üldtunnustatud keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ning keskkonnaseadusandluse nõudeid. Hindamise käigus kirjeldatakse hindamise objekti mõjuala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimusi, kavandatud tegevuse iseloomu ja selle võimalikke tagajärgi keskkonnale, kaasa arvatud võimalik kumulatiivne mõju. Hindamisel on kriteeriumideks keskkonnaeesmärgid, kaasa arvatud säästva arengu kriteeriumid.

KSH menetluse korraldamisel ning KSH aruande koostamisel on aluseks *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus*; RT I, 24.03.2005, 15, 87.

Meetodid, mida kasutatakse käesoleva üldplaneeringu KSH läbiviimisel, jagunevad põhimõtteliselt kahte kategooriasse:

- *scoping* ja mõju identifitseerimise tehnikad (meetodid) – nende abil määratletakse, millised, mil viisil ja kus otsesed, kaudsed ja kumulatiivsed mõjud võivad esile tulla;
- hindamise tehnikad (meetodid) – nende abil määratakse ja prognoositakse mõjude ulatust ja olulisust sõltuvalt mõju kontekstist ja tugevusest (intensiivsusest).

KSH protsessis kasutatakse erinevate meetodite kombinatsiooni või kasutatakse erinevaid lähenemisviise, sõltuvalt sellest, millise hindamisstaadiumiga on tegemist. Näited mõlemasse kategooriasse kuuluvate hindamismeetodite kohta on toodud alljärgnevalt:

- ekspertarvamus – vahend, millega saab nii määratleda kui hinnata otseseid, kaudseid ja kumulatiivseid keskkonnamõjusid; vajadusel korraldatakse ekspertide arutelusid, et vahetada informatsiooni kavandatava tegevusega kaasnevate mõjude erinevate aspektide kohta;
- konsultatsioonid ja küsimustikud – vahend info kogumiseks erinevate tegevuste kohta nii minevikus, olevikus kui tulevikus, mis võivad mõjutada kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid;
- kontroll-lehed – võimaldavad süsteemselt tagada, et kõik tõenäolised kavandatavast tegevusest tingitud aspektid oleksid arvesse võetud (esitatakse tabeli kujul);
- ruumiline analüüs – kasutatakse erinevat kaardimaterjali, mis võimaldab määratleda ja hinnata võimalike eri liiki mõjude koosmõju ilmumist ja välja tuua piirkonnad, kus mõjud võivad olla kõige olulisemad;
- võrgustiku ja süsteemi analüüs – põhineb kontseptsioonil, et erinevate keskkonnaelementide vahel on seosed ja vastastikused koosmõjud ning kui ühte elementi eriliselt mõjutatakse, siis see toob endaga kaasa temaga seotud teiste keskkonnaelementide mõjutamise;
- maatriksid – kontroll-lehtede keerukam vorm; võib kasutada kvantitatiivselt ja hinnata mõjusid ja nende koosmõju teatud tasemeni;
- taluvusvõime analüüs – põhineb teadmisel, et keskkonnas esinevad künnised (taluvuspiirid); kavandatavat tegevust saab hinnata keskkonna taluvusvõime või kindlaksmääratud piirväärtuste suhtes, ka koosmõjus teiste tegevustega;
- modelleerimine – analüüsimeetod, mis võimaldab hinnata põhjuse ja tagajärje vahelist suhet keskkonnatingimuste simuleerimise kaudu, nt õhukvaliteedi või mürataseme modelleerimised jms.

On rida asjaolusid, mis mõjutavad konkreetseid kavandatava tegevusega seotud otseseid, kaudseid ja kumulatiivseid mõjusid ning mõjude interaktiivsust. Vastavalt sellele valitakse töö käigus praktiline(sed) ja sobiv(ad) meetodika(d) või nende kombinatsioonid, mille puhul on võimalik arvesse võtta mõju iseloomu, saadaolevate andmete olemasolu ja kvaliteeti ning aja ja muude ressursside olemasolu.

4. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Üldplaneering koostatakse Rae vallas paikneva Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade kohta (planeeringuala skeem lisatud). Planeeritava ala pindala on ligikaudu 897,5 ha, rahvaarv ca 2800.

Planeeritava ala moodustab Rae valla osa, mis piirneb Tallinn-Tartu maantee, Tallinna ringteega, Vaskjala-Ülemiste kanaliga, Vaskjala vee-hoidlaga ja Kautjala külaga. Planeeringualale jääb kogu Jüri aleviku territoorium, Aaviku küla osa, mis jääb Tallinn-Tartu maantee, Jüri aleviku ja Kautjala küla vahelisele alale, Vaskjala küla osa, mis jääb Jüri aleviku, Vaskjala-Ülemiste kanali ja Vaskjala veehoidla vahelisele alale ning Karla küla osa, mis jääb Tallinna ringtee, Jüri aleviku ja Vaskjala-Ülemiste kanali vahelisele alale.

Keskkonnamõju ruumilist ulatust hinnatakse lisaks üldplaneeringu alale ka ümbritseval alal. Sealjuures hinnatakse erinevaid mõjusid erinevas ruumilises ulatuses ja koosmõjus, sõltuvalt sellest, kus konkreetset mõju saab lugeda oluliseks. Mõju ulatus selgub töö teostamise käigus.

5. Üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju analüüs

Üldplaneeringuga kavandatav tegevus planeeringualal on (vastavalt üldplaneeringu lähtetingimustele) Jüri aleviku ning sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste ning keskkonnale avaldavate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste määramine.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel käsitletakse järgmisi keskkonnamelemente:

1. Looduskeskkond:

- geoloogiline ehitus;
- ilmastik;
- välisõhk;
- maastik, sh väärtuslikud maastikud;
- taimestik-loomastik, rohevõrgustik, selle ökoloogilised aspektid;
- kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 alad, kaitsealused liigid);
- pinna- ja põhjavesi, sh Tallinna veehaardega seotud küsimused;
- kumulatiivsed mõjud.

2. Tehiskeskond:

- infrastruktuur: teed, sh liikluskoormuse tõus, tehnovõrgud, sh veevarustus, kanaliseerimine;
- olemasolevad ja kavandatavad elamualad;
- maakasutus ja selle planeerimine, sh varasem maakasutus ja selle võimalikud mõjud (nt jääkreostus);
- müra;
- lähiümbruse hoonestus;
- kavandatavate objektide visuaalne mõju.

3. Sotsiaal-majanduslik keskkond ja mõju sellele:

- mõju inimese tervisele;
- mõju kultuuripärandile.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus:

- kirjeldatakse kavandatavaid tegevusi ja võrreldakse võimalikke alternatiivseid lahendusi;
- hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid määratletakse mõjude ulatus;
- pööratakse erilist tähelepanu piirkonna senisest ja kavandatavast maakasutuse spetsiifikast tulenevatele probleemidele ja valdkondadele: suur ehitussurve, linnalike elamualade kavandamine, tööstuspiirkonna laiendamine, veevarustuse ja kanaliseerimise küsimused, puhke- ja virgestusalade piisavus ja võimalik kasutuskoormus, sh Vaskjala veehoidla ümbruse kasutusvõimaluste reguleerimine arvestades Tallinna joogiveehaardega, liikluse intensiivistumisega seotud aspektid, kergliikluse arendamine jms;
- analüüsitakse kavandatava tegevuse vastavust planeeringute ja arengukavadega ning asjassepuutuva keskkonnaseadusandlusega;
- antakse soovitusel võimalike negatiivsete mõjude vältimiseks ja leevendamiseks.

Lähtudes üldplaneeringu eesmärgist ja lähteülesandega määratletud maa-alast käsitletakse KSH aruande koostamisel:

- 1) Jüri aleviku ja selle naaberlade arendamise võimalikke alternatiive ning üldisemal tasandil maa-ala erinevaid kasutusvõimalusi (muuhulgas 0-alternatiivi), kuid ei vaadelda alternatiivseid asukohti väljaspool kavandatud planeeringuala, kuna strateegiliseks planeerimisdokumendiks on maa-alaliselt piiritletud territooriumi üldplaneering;

- 2) üldplaneeringuga kavandatava tegevuse võimalikku mõju planeeringuala looduskeskkonnale, keskkonnaseisundile ja elanikele ning võimaliku mõjuala ulatuses väljaspool planeeringuala sõltuvalt mõjuallikast ja mõjutatavatest keskkonnaelementidest;
- 3) üldplaneeringu vastavust Harju maakonnaplaneeringule ja teemaplaneeringule "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused".

6. Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus

Arvestades planeeringuala paiknemist, varasemaid piirkonnas läbi viidud uuringuid ning samalaadsete objektide tegevuse tulemuste analüüsi ei kaasne kavandatava tegevusega eeldatavalt olulist keskkonnamõju, mis võib olla piiriülene.

7. KSH aruanne

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne on osa strateegilisest planeerimisdokumendist. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel selgitatakse, kirjeldatakse ja hinnatakse strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja peamisi alternatiivseid meetmeid, tegevusi ja ülesandeid, arvestades strateegilise planeerimisdokumendi eesmärke ja käsitletavat territooriumi.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel võetakse arvesse olemasolevaid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat; strateegilise planeerimisdokumendi sisu ja kehtestamise tasandit; missugusel määral saab mitmekordse hindamise vältimiseks teatavaid küsimusi täpsemalt hinnata strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamise erinevatel tasanditel.

KSH aruanne koostatakse mahus, mis vastab *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40* nõuetele. KMH ekspertgrupp kasutab aruande koostamisel piirkonna kohta tehtud varasemaid uuringuid, mõõtmisi ja arvutusi, vajadusel tellitakse (kooskõlastatult arendajaga) täiendavaid uuringuid ja ekspertarvamusi.

8. KSH programmi ja aruande avalikustamine

Üldplaneeringu ja KSH programmi ning aruande avalikustamine ja avalik väljapanek toimub vastavalt seadusele ja ettenähtud ajagraafikule. Tabelis 1 on nimetatud asutused ja isikud, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle planeerimisdokumendi vastu.

Programmi koostamisel küsitakse seisukohta Sotsiaalministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Rae Vallavalitsuselt, Harjumaa Keskkonnateenistusest ja Eesti Keskkonnaühenduste Kojalt.

Aruandes antakse ülevaade nii KSH programmi kui KSH aruande avalikul arutelul laekunud ettepanekutest ja põhjendatakse nende arvestamist või mittearvestamist KSH programmi ja aruande täiendamisel.

Tabel 1: Isikud ja asutused keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle planeerimisdokumendi vastu

Isik või asutus	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KMHKJS §37 lg1
Rae Vallavalitsus	Kohaliku arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja. Otsustaja üldplaneeringu kehtestamise küsimuses. KSH algataja	On arendajana protsessiga kursis
Keskkonnaministeerium, Sotsiaalministeerium,	Arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja. Riiklike	Teavitatakse elektrooniliselt

Kultuuriministeerium	ruumilise planeerimise eesmärkide täitmise eest vastutaja	
Piirkonna elanikud ja maaomanikud	On huvitatud maksimaalselt kõrge kvaliteediga elukeskkonnast ja maa väärtuslikust kasutamisest	Teavitatakse vallas valdavalt loetavas ajalehes ja väljaandes Ametlikud Teadaanded
Valitsusvälised organisatsioonid ja kodanikeühendused	Keskkonnavalaste või muude organisatsiooni suunitlusest tulenevate väärtuste arvestamise tagamine üldplaneeringu koostamisel	Teavitatakse elektrooniliselt Eesti Keskkonnavalaste Koja kaudu
Harjumaa Keskkonnateenistus	KSH järelevalvaja funktsioon, ülesanne tagada KSH protsessi seadusejärgsus ja üldiste keskkonnavalaste huvide tasakaalustatud arvestamine	Teavitatakse elektrooniliselt
Riikliku Looduskaitsekeskuse Harju-Rapla regioon	Kaitsealuste objektide järelevalve ja looduskaitse korraldamine piirkonnas	Teavitatakse elektrooniliselt
Põhja Regionaalne Maanteeamet	Riigimaanteede arendamine ja haldamine piirkonnas	Teavitatakse elektrooniliselt
Harju Maavalitsus	Üldplaneeringu järelevalvaja funktsioon	Teavitatakse elektrooniliselt
Harjumaa Tervisekaitsetalitus	Tervisekaitse valdkondade järelevalve piirkonnas	Teavitatakse elektrooniliselt

9. Strateegilise planeerimisdokumendi läbiviijad

Arendaja: **Rae Vallavalitsus**

Aadress: Jüri, Aruküla tee 9, 75301 Harjumaa

Kontaktisikud: majandus- ja juriidilistes küsimustes: Raivo Uukkivi, tel 6056750

tehnilistes küsimustes: Kaie Narro, tel 6056747, e-post: kaie.narro@rae.ee

Otsustajad:

Rae Vallavolikogu – üldplaneeringu osas

Harjumaa Keskkonnateenistus – keskkonnamõju strateegilise hindamise osas

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja:

OÜ E-Konsult

Aadress: Laki t 12-A501, 10621 Tallinn

Töörühma juht: Andres Levald – projektijuht

Tel.: 655 0033

e-mail: andres.levald@ekonsult.ee

KSH ekspert:

OÜ E-Konsult

Aadress: Laki 12 A-501, Tallinn

Tel.: 655 0033

e-mail: admin@ekonsult.ee

Töörühma koosseis:

Laur Linnupõld – töörühma juht;

Lembit Linnupõld – ehitusinsener, keskkonnamõju hindaja litsents KMH0010;

Andres Levald – maastikuarhitekt (EAL), keskkonnamõju hindaja litsents KMH0011;

Karin Juhat – keemik, keskkonnamõju hindaja litsents KMH0012;

Eike Riis – bioloog, keskkonnamõju hindaja litsents KMH0013;

Hilda Lindvest – keemiatehnoloog, keskkonnamõju hindaja litsents KMH0078;

KSH töörühma juht Laur Linnupõld omab sellekohast õigust vastavalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* §34 lg 3, sest:

- omab bakalaureusekraadi keskkonnakaitstes (Euroülikool 2004);
- on töötanud OÜ-s E-Konsult keskkonnamõju hindaja assistendina ja keskkonnaspetsialistina alates 2000. aastast;
- on läbinud Tallinna Ülikoolis aine *Strateegilise keskkonnamõju hindamine* 4 AP ulatuses ja sooritanud eksami positiivsele tulemusele;
- tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seonduvaid õigusakte.

Töörühm (ekspertgrupp) on koostatud arvestusega, et selle liikmed kataksid kõik olulised keskkonnavaldkonnad. Töörühmas on spetsialiste (Andres Levald, Eike Riis), kes omavad praktilist kogemust ruumilise planeerimise valdkonnas. Vajadusel kaasatakse ekspertgruppi konsultante spetsiifiliste küsimuste lahendamiseks. Konsultantide kaasamine kooskõlastatakse arendajaga.

10. KSH ajakava

Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu koostamise orienteeruvad tähtajad on järgmised:

- üldplaneeringu lähteseisukohad – 31.05.2006
- üldplaneeringu eskiis – 29.09.2006
- üldplaneering – 31.01.2007

Üldplaneeringu KSH koostamise orienteeruvad tähtajad lähtuvad üldplaneeringu koostamise ajakavast: KSH programmi avalikustamine toimub mai II poolel ning KSH aruande avalikustamine septembris. Programmi ja aruande avalikustamisest teavitatakse vastavalt seadusele.

Programmi koostas

Eike Riis
OÜ E-Konsult
Keskkonnaekspert

Lisad:

1. Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu lähtetingimused (4 lehel)
2. Planeeringuala skeem – A3-formaadis
3. Rae Vallavalitsuse 21.03.2006.a korraldus nr 324 KSH algatamise kohta
4. KSH algatamisest teavitamise dokumentide koopiad:
 - väljavõte Ametlikest Teadaannetest;
 - väljavõte Rae valla lehest "Rae sõnumid" nr 4 (aprill 2006)
5. Harjumaa keskkonnateenistuse 02.05.2006.a kiri nr 30-12-1/2211-2 (2 lehel)
6. KSH programmi avalikust väljapanekust teavitamise dokumentide koopiad:
 - väljavõte Ametlikest Teadaannetest;
 - väljavõte Rae valla lehest "Rae sõnumid"
7. Sotsiaalministeeriumi 12.05.2006 kiri nr 13.3-6/1770
8. Harju Maavalitsuse 26.05.2006 kiri nr 9-12.2/3272
9. Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosade üldplaneeringu KSH programmi avaliku arutelu protokoll (2 lehel)